

INTERNET

Erdem ÇÖREKÇİOĞLU,
MTA Genel Müdürlüğü

Globalleşmenin en önemli bileşimi olan bilimsel ve teknolojik gelişimin ana unsurunu bilgi - işlem alanındaki atılımlar oluşturmaktadır. Bu gelişmeler bilgisayarların işlem güçlerinin ve belleklerinin artması ile çok önemli bir noktaya ulaştı. Gelinen bu noktada, 30 milyon genel ve yerel "ağ"lara bağlı olan yaklaşık 100 milyon kişisel bilgisayarda bilgi işlemi ve dolaşımı son derece hızlandı ve ucuzladı,

"Siheruzay", "net", "uluslararası bilgi ağı" olarak da adlandırılan İnternet çokgeniş bir iletişim ağı olarak ortaya çıkmaktadır. Daha doğrusu İnternet, 110 ülke, 5 milyon bilgisayar, 25 milyon kullanıcı ve 10 bin iletişim ağını bir araya getiren "ağların ağı" olarak da tanımlanmaktadır.

İnternet, Dünya üzerinde milyonlarca kişinin bağlı olduğu, birbirleriyle haberleştikleri, bilgi birikim ve deneyimlerini paylaştıkları modern, canlı ve hızlı gelişen bir kütüphane özelliğine sahiptir. Dünyanın herhangi bir köşesinde bir kişinin hazırladığı bir dokümanı veya programı Dünyanın geri kalanı arasında kullanabilmekte veya sorduğu bir soruya Dünyanın başka bir tarafından hemen yanıt alabilmektedir. İnternet üzerindeki bilgilere erişim araçları da hızla gelişmiştir. Geliştirilen WWW (Web) ve gopher programları ile, İnternet üzerinde yer alan her türden elektronik nesneye erişim oldukça kolaylaşmış ve bu programlar sayesinde yalnızca bilgisayar uzmanlarının değil herkesin kullanabileceği bir araç haline gelmiştir.

Demokrasi, eğitim ve barış için tüm ulusların kullanımına açılan eşsiz bir olanak olarak görülen ve "Elektronik Dünya Köyü" olarak sunulan İnternet, aslında soğuk savaş yıllarının bir ürünüdür.

İnternet, 1969 yılında ABD savunma bakanlığı tarafından, olası bir nükleer savaş sırasında büyük bilgisayarları güvenilir bir ağla birbirine bağlamak ve bu bilgisayarlar arasında haberleşmeyi sağlamak için tasarlanan bir sistemdir. Klasik bilgisayar ağlarında server (dosya dağıtıcısı) için bakanlık bu sistemi uygun görmemiş ve merkezi olmayan, ve her makinenin diğerine eş olduğu bir ağ modeli geliştirilmiştir. Daha sonra ARPANET adını

alan bu proje 70'li yıllar boyunca araştırma kurumlarının ve üniversitelerin de katılımıyla hızla sivilleşti ve sonuçta ARPANET ikiye bölündü. Parçalardan birisi MILNET (Askeri ağ) adını aldığı diğeri ise ARPANET olarak kaldı. Bu iki ağ ise birbirine yeni oluşturulan İnternet protokolü ile bağlandı. Zamanla serbest kalan ARPANET büyük boyutlu katılımlar ile hızla sivilleşti ve 1990 yılında kapatılarak yerini İnternet'e bıraktı, MILNET ise hala İnternet'in bir parçası olarak devam etmektedir.

Şu anda geldiği noktada tanımı tam olarak yapılamayan, yarı reel, yarı sanal bir uzay olarak tarifleyebileceğimiz İnternet, kuralsız, denetlenemeyen yapısı nedeniyle olumlu ve olumsuz unsurları bir arada içerebilmektedir. Bu "siberuzay" da vergilendirilebilmesi mümkün olmayan para dolaşımı, kara para aklanması, pornografi ticareti dahi yapılabilişken, Greenpeace gibi çevreci Örgütlerin radikal eylemlerinin haberlerine, çeşitli ülkelerdeki insan hakları ihlallerine, Türkiye'deki insan hakları savunucuları için hazırlanan uluslararası destek programlarına ulaşmak mümkündür. İnternet'in bu denetimsiz yapısını düzene sokmak ve bir merkezi denetim yapısı oluşturmak her ne kadar sık sık dile getiriliyorsa da İnternet'in kuruluş mantığına son derece ayrıntılı olan bu girişim en azından şu anda teknik ve yasal olarak mümkün görülmemektedir.

Ülkemizde kullanımı son yıllarda hızla artan İnternet üzerinde birçok Üniversite, Araştırma kuruluşu ve çeşitli kurumlara ait gopher ve web servisleri çalışmaktadır. Ayrıca bu servislerin üzerinden uluslararası organizasyonlara, Dünyanın değişik yerlerindeki üniversiteler ile bunların jeoloji bölümlerine, Jeoloji Araştırma Kurumlarına ulaşmak mümkündür.

Ülkemizde Jeoloji ve Madencilik alanındaki bilgi ve birikimlerini yurt içi ve dışındaki İnternet kullanıcılarının hizmetine sunmak amacıyla MTA Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan "Yerbilimleri Madencilik ve Data Merkezi" gopher servisi için ise şu anda veri yüklemeye çalışmaları devam etmektedir.